

„ובהר ציון תהי' פליטה והי' קודש... (עובדיה א' י"ז) והרב השואל יצא מאת הח"ח כשידיו רועדות על חורבן יהדות אירופה, ולבו הי' נכון בטוח, כי ארצנו הק' תנצל, וחרב לא תעבור בה. וכן הי', שתחלת מפלתו של הרשע הזה היתה, כשהתקרב לחופי ארצנו הק', ותנזר אומר ויקום, ¹²³⁴⁵⁶⁷ודברי הח"ח זצ"ל, שנאמרו עשר שנים קודם שנחרבה יהדות אירופה, נתקיימו על ארצנו הק', אשר עיני ד' היו בה להצילה משני האריות. כן יגן ד' על ארצנו הק' גם עתה, כשרבים צררנו ויחיש עת פדיון.

אוצר החכמה

ויקה מן הבא בידו מנחה לעשו אחיו. (ל"ב יד)

לכאורה הי' צריך יעקב אבינו לבחור את הצאן ואת הכקר ואת הנמלים שיהיו ממיטב, מכיון שכונתו היתה למצוא חן בעיני עשו אחיו, והקריבהו נא לפחתך כתיב, ולא ליקח „מן הבא בידו“, אפילו חגרים ופסחים.

אולם למרות מה שהי' מוכרח להגיש לו את המנחה לכפר פניו, כעדות הכתוב, אף ע"פ כן מנע את עצמו מלבחור בידו את הבהמות ולשלחם לעשו אחיו לנבלם, ורק לקח „מן הבא בידו“. ולמד ק"ו מן האבנים אשר שם מראשותיו, שהתחילו מדיינים אלו עם אלו, „עלי יניח את ראשו“, הרי שיש קדושה גם באבנים השייכים לסוג הדומם, עאכו"כ בהמות, בעלי חיים, בודאי המה במדרגה יותר גבוהה מאבנים, וע"כ לא מלאו לבו לבחור את הבהמות עבור עשו בידים, אלא לקח „מן הבא בידו“.

שמעתי

ויצו את הראשון לאמר, כי יפגשך עשו אחי ושאלך
לאמר למי אתה ואנה תלך וגו' ואמרת לעבדך ליעקב,
מנחה היא שלוחה לאדני לעשו. ויצו גם את השני
גם את השלישי וגו' (ל"ב — י"ח, י"ט, כ')

והנה צריכים להתבונן על כמות השאלות, למי אתה, ואנה תלך וגו', ומה שהאריכה התורה בספור, שצוה כן גם לשני וגם לשלישי וגם לכל ההולכים אחרי העדרים, לאמר כדבר הזה?

מ ע ש י ל מ ל ד

אז דער צד שכנגד, דאס הייסט, דער מיט וועמען מען פיהרט די מחלקה זאל זיין פרימער פאר מיר, און איך זאל זיין שטארקער פאר איהם. אבער אויב עס איז פארקערט, אז יענער איז שטארקער און איך בין פרימער, זאל מען זיך ניט אנהויבען. והדברים עתיקים. מספרים, שהגרה"ח הנ"ל אמר פעם בזה"ל: „מיט מיר האט זיך גיקריגט אוועלט, אבער איך — מיט קיינעם ניט“.

אבל הענין הוא שמפרה לנו תוה"ק גדול מעלתו של יעקב אבינו. כי ידוע הוא שהאבות קיימו כל התורה, כמו שביארה התורה בהדיא, אצל א"א, יעקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרת מצותי חוקותי ותורתי. ואחז"ל (יומא כ"ח) שקיים אפילו ערוב תבשילין. וכן קיימו גם יצחק ויעקב כל התורה כולה ואפילו המייגים. וא"כ יפלא על יעקב אבינו, על מה ששלח הדורון עם עבדים לעשו, והלא אחז"ל בכורות ג' א' המוכר עבדו לעכו"ם קונסין אותו עד עשרה בדמיו, מפני שהפקיעו מן המצות, ואם יתן במתנה גם את העבדים לעשו ישארו נכרים כמותו. והנה יעקב התבונן בנפשו, כי עשו שהי' ערום מאד, כודאי ידרוש אח"ז, אם כונת הדורון הוא עם העבדים ג"כ, או בלא העבדים. ולזה אמר יעקב לעבדיו, כי יפגשך עשו אחי ושאלך לאמר, למי אתה? והיינו אתה בעצמך, אם גם אתה שייך לדורון, ולמי אלה לפניך, היינו הדורון? ואמרת, לעבדך ליעקב, כלומר אני צריך לשוב ליעקב, ורק מנחה היא שלוחה לאדוני לעשו, וכן צוה גם לשני וגם לשלישי ולכל העבדים ההולכים אחרי העדרים, כדבר הזה תדברון אל עשו, והיינו שאנו צריכים לשוב ליעקב, והנה א"כ הי' יעקב זהיר אפילו בעבדיו לשמרם שלא ימוסו מן הדרך, כמה חי' זהיר בבניו לצוות אותם לדרך ד'?

אבל אנו בעוה"ר אין אנו הולכים בדרך הזה, כי כמה מאתנו מוסרים את בניהם למקום שמפקיעים אותם מן המצות, מחללים שבתות וכדומה; או לנו שכך עלתה בימינו, ואנו אומרים בכל יום, סלח לנו אבינו כי חמאנו, וכן ישאל הקב"ה אם אב אני איה כבודי ונז', וע"כ צדיקים אנו להזהר מאד בחנוך בנינו ע"פ דרך התורה וע"י מורים יראי ד', למען אשר יצוו גם את בניהם אחריהם לשמור דרך ד'.

ואמרתם גם הנה עבדך יעקב אחרינו. (ל"ב כא)

אמר לו הקב"ה, יעקב, עשית את הקדש חול, אמר לפניו רבש"ע אני מחנף לרשע בשביל שלא יחרגני, מכאן שמחנפין לרשעים בעוה"ז. מפני דרכי שלום. (מדרש הגדול)

ומפי' עד ראי' שמעתי, שהגר"ח מבריסק זצ"ל כשהי' בשעת המלחמה העולמית הראשונה בעיר מינסק, הי' מקדים שלום ברחוב לריש בריוני שבעיר, וכשנשאל ע"ז, ענה במתק שפתיו, כי חשודיכם הם על שפיכת דמים"א.

המסדר

מ ע ש י ל מ לך

א) ובהיות הח"ח בשנת תרע"ו בעיר סמילאוויתש, כשבאו ההורים, שבניהם נלקחו לצבא, לבקש ממנו ברכה. במה מאין הפוגות ואמר בזה"ל: גם לפניכם